Den uforbederlige bibliotekar

Niels Jensen

Skanning / foto af tekst.

https://uforbederlig.dk

Udarbejdet af Niels Jensen

Wilhelm Tell.

Opera i 4 Akter

af

Jouy & Hippolyte Bis.

Musiken af Rossini.

Oversat af H. Overskou. —

Wilhelm Tell.

Opera i fire Acter af Jouy og Hippolyte Bis.

Musiken af Rossini, oversat af Th. Overskou.

Personerne.

Mathilde, Prindsesse af Huset Habsburg, bestemt til Regentinde i Schweiz.
Gesler, Landfoged i Cantonerne Schwyz og Uri;
Rudolf, Høvding for hans Bueskytter.
Wilhelm Tell;
Hedvig, hans Kone;
Gemmy, deres Søn.
Melchthal;
Arnold, hans Søn.
Walter Fürst.
Ruodi, Fisker.
Leuthold, Hyrde.
Prindsessens Pager, tre Brudepar, Almue, Geslers Krigere, Tyrolere af begge Kjøn.

Første Act.

(Handlingen foregaaer i Bürglen, Canton Uri. Paa de Spillendes høire Side ligger Tells Huus; paa deres venstre Side Schachenthalerfloden Udløb, hvorover der gaaer en Bro).

Første Scene.

Tell (støtter sig tankefuld til en Øxe, hvormed han har arbeidet). **Hedvig** (sidder udenfor Huset, fletter en Kurv og betragter snart sin Mand, snart) **Gemmy** (som over sig i Bueskydning). **Nogle Fiskere** (ere sysselsatte ved Søens Bred). **Bønder** (ere i Begreb med at gjøre Forberedelser til en landlig Fest).

Chor.

Mildt Solens Glands paa Boven bæver,
Skyfrit sig hvælver Himlens Blaa,
Tonernes Klang mod Fjernet svæver
Og purpursmykt Bjergene staae!
Dybt fra vor Sjel sig Lovsang hæver:
Skaberens Magt prise vi maae!

Quartet.

Ruodi (i sin Baad).

Jeg seiler, skjønne Pige;
Til Elskovs Drømmerige;
Vil Du min Baad bestige,
Skal Du naae det med mig!
Naar mildt os Boven gynger
Og min Arm Dig omslynger
Mens jeg ømt for Dig synger,
Det sig aabner for Dig!

Tell.

Paa Kjerlighed kun han tænker,
Men det Aag, som mig krænker,
O, mit Schweiz, Dine Lænker
Ikke tynge paa ham!
Vi, til Trældom forbandet,
Vort Haab har bygt paa Sandet, —
Han synger — og Fædrelandet
Græder over sin Skam.

Ruodi.

Mod Krandsen, som Dig pryder,
Stormens Vælde sig bryder;
Som en Pil Snekken skyder
Over Bølgerne hen;
Og hvis Din skjelmske Fører
Din Rosenmund berører —
Ei Søen Kysset hører,
Den er Kjerlighedens Ven!

Hedvig. Gemmy.

Letsind ham Faren dølger,
Han Glæden blindt forfølger
Og troer paa falske Bølger
At glide let til den;
Men han Klippen forglemmer,
Som i Dybet sig gjemmer,
Den Sang, han glad istemmer,
I Suk vil svinde hen!

(Kuhreigen høres i det Fjerne).

Chor.

Hornets Klang rask sig svinger
Over Bjerg, gjennem Dal,
Og Bud om Festen bringer,
Som her vi feire skal!
Bag de skovkrandste Høie
Vi, skjult for Fjendens Øie,
Vil skyldfrit os fornøie
Og glemme Trældoms Oval!

Anden Scene.

De Forrige. **Melchthal** (kommer over Broen, støttende sig paa) **Arnold**.

Chor.

I Jubelraab udbryder:
Vi her den fromme Melchthal har!

Hedvig.

Ved Dalens Hyrdefest, som gammel Vedtægt byder,
Kirkens Baand forene skal tre vakkre Brudepar!

Arnold (sagte).

Milde Gud! dette Held — Jeg maa min Oval fortie!

Hedvig.

Velsign Du dem!

Melchthal.

Hvad, jeg?

Hedvig.

Som vi velsigne Dig!

Tell.

Den fromme Alderdom Troskabs Pagt bør indvie,
Da i dens rene Blik Haabet forklarer sig!

Melchthal.

Lad høit Sangen mod Himlen tone!
Dyreis blandt Jer Tilfredshedens Throne!
Paa denne Festdag vi med Fryd
Hylde trofast Elskov og Dyd!

Chor.

Ja, høit vor Sang imod Himlen skal tone;
Vi reise her Tilfredshedens Throne!
Denne Fest vi feire med Fryd,
Den er viet Elskov og Dyd! —
Fjernt over Søens Vove,
Gjennem Dale og Skove,
Imod Gletscherne op
Og til skydækte Top
Echo fører vor Sang,
Fulgt af Hornenes Klang!
Vidt omkring tone skal:
Der er Fest i vor Dal!

(Mængden adspreder sig).

Tredie Scene.

Tell. Melchthal. Arnold. Hedvig. Gemmy.

Tell.

Vil Du for Solens Ild i min Bolig ei træde?
Den er huuslig Lykksaligheds Sæde.
Her er min Faders Hjem, hvor Livet jeg fik;
Her jeg dølger min Lykke for Tyrannernes Blik
Og i Kjærligheds Favn nyder Faderens Glæde.

(omfavner Gemmy).

Melchthal (til Arnold).

Nyder Faderens Glæde!
Ja, min Søn! det er den, som giver Livet Værd!
Hvi skal jeg, før min Død, ei see Dig den at nyde?
Tre glade Par idag staae Livets Lykke nær —
O, naar skal den for min Arnold frembryde?
O, min elskede Søn! naar skal den vorde Din?

(Gaaer ind i Huset med Tell, Hedvig og Gemmy).

Fjerde Scene.

Arnold (alene).

Du spørger: naar? — Den aldrig vorder min! —
Mine Drømme om Lykke forsvinde,
Jeg rives af min Skjæbne til Afgrundens Rand!
Dig, som kun Fyrster tør haabe at vinde,
O, Mathilde! Tryllerinde!
Kun Dig jeg elske kan!
O, for Dig har jeg glemt min Ære, mit Fædreland!
Dig, ved hvem os Skjendselen rammer,
Jeg udrev af truende Flammer —
Jeg har Dig frelst — Dig, Tyrannernes Æt!
Dig, der fra den Voldsmand nedstammer,
Som søndertræder Folkets Ret!
Fordum, af Lyst til Roes, jeg Tydsklands Keiser tjente —
Jeg, som er Frihedens Søn, gik for Tronen i Krig,
Jeg modtog Seirens Krands paa Frihedskæmpers Lig —
Det var min Skjendsel! — jeg fuld af Anger den erkjendte —
Elskov skal ei igjen bringe den over mig!
Disse Horn! — hvad er det? — Vore Bødler i Bjergkløften jager.
Ha, Tyrannen selv jeg oydager!
Gesler er nær — Mathilde ham ledsager!
Ha, hendes milde Blik jeg atter skue maa —
Ak, kun ved Brøde mit Held jeg kan naae!

Femte Scene.

Tell. Arnold.

Duet.

Tell.

Mig Du flyer? — Vildt Dit Øie gløder?
En trofast Ven Du ei med aabne Arme møder?

Arnold.

Nei!

Tell.

Hvorfor hæver Du?

Arnold (sagte).

O Gud, hvad skal jeg svare?

(høit).

Jeg seer mit Fædreland i Fare
Og det dybt mit Mod nedslaaer.

Tell.

Er Du en Mand, Du vil det stolt bevare!
Af Arnold det Svar jeg ei faaer.

Arnold.

Haabløs, forladt jeg staaer!

Tell.

Hvad, forladt? Ven, saa kom til mit Hjerte?
Udøs Din Smerte!

Arnold.

Hvad vil Du mig? — Hvad er Dit Haab?

Tell.

At Du med Kraft vil følge Ærens Raab!

Arnold (sagte).

O, Mathilde! mit Alt, min Sjels Veninde?
Jeg maa mit Hjerte overvinde!
Fædrelandet
Min Elskov har forbandet,
Jeg Dig for det opoffre maa!

Paa engang.

Tell (sagte).

Dybt jeg i hans Hjerte saae!
Nu ved mig han frelst skal staae.
At af Folket han forbandet
Engang svigted Fædrelandet,
At han Smertens Kalk har blandet
Nu ved Daad han sone maa!

(høit).

Forløsningens Dag vi skal feire!
Er vi Mænd, gaaer han Dødens Vei!

Arnold.
O, hans Vælde knuse vi ei!
Tell.
Voldsmandens Magt er let at beseire!
Arnold.
Han bag sin Hær kan hvile trygt;
Men Farer true os!
Tell.
Bort med Frygt!
For os der kun er een, om dem sig tusind leire!
Arnold (pegende paa Huset).
Blodets hellige Baand —
Tell.
Jeg glemmer!
Arnold.
Ærens Krands naaer Du ei ved Din Aand!
Tell.
Jeg vil min Tinding med Laurbær ei smykke,
Men ryste Lænken af min Haand.
Arnold.
Hvad tør Du haabe?
Tell.
Frihed og Lykke!
Min Broder fri til mit Bryst jeg vil trykke!
Arnold.
Velan, til Kampen —
Tell.
Dristig ud!
Arnold.
Vi kun vil følge —
Tell.
Ærens Bud!
Arnold.
Og brydes ei Aaget, paakalde —
Tell.
Vi Døden!
Arnold.
Men dersom vi falde,
Hvo hævner os da?
Tell.
Gud!
Arnold (sagte).
Paa eengang.
O, Mathilde! mit Alt, min Sjels Veninde!
Jeg maa mit Hjerte overvinde!
Fædrelandet
Har min Elskov forbandet,
Jeg Dig for det opoffre maa!
Tell (sagte).
Dybt jeg i hans Hjerte saae!
Nu ved mig han frelst skal staae.
At af Folket han forbandet
Engang svigted Fædrelandet,
At han Smertens Kalk har blandet,
Nu ved Daad han sone maa!
Arnold.
Naar til Kampen Du Tegnet giver,
Min Ven vi sees igjen!
(Jagthornene høres og Arnold søger at fjerne sig).
Tell.
Du bliver!
Arnold.
O Gud, hun er mig nær!
Tell.
Bliv her! bliv her!
(Hornene høres atter).
Ha, Gesler — det er ham! — Hvad? Du vil Slave være?
Du vil frivilligt Lænker bære,
Naar et Smiil af vor Bøddel blot vinde Du kan?
Arnold.
Ha! Du krænker min Ære!
Hans Blik jeg stolt vil møde;
Skal dyrt jeg det end bøde,
Jeg trodser den frække Tyran!
Tell.
Trods uden Plan til Døden leder!
Glem ei Din Fader — i Dig sit Haab han saae —
Og tænk paa Schweiz, som hævne vi maae!
Arnold.
Min Fader — og mit Schweiz — Alt jeg offrer for Eder!
Tell (sagte).
Hvilken Gaade! til vor Kamp han med Skræk sig bereder.
Arnold (sagte).
O Gud! Du veed, jeg Mathilde tilbeder —
Ha, men Lænken bryde jeg kan!
(høit).
Vee Dig, Din Død er nær, Tyran!
Tell.
Med munter Sang de hid til Festen strømme,
Vi ved vor Sorg den ei formørke vil.
Snart stunder Kampens store Time til —
Lad dem idag om Glæden drømme;
Imorgen Livet staaer paa Spil!
Arnold (sagte).
Min dybe Qval jeg dølge vil.
Paa eengang.
O Gud! Du veed jeg Mathilde tilbeder —
Ha, men Lænken bryde jeg kan!
(høit).
Vee Dig, Din Død er nær, Tyran!
Tell.
Ha, vi skal hævne vort Land!
Vee Dig, Din Død er nær, Tyran!

Sjette Scene.

De Forrige. Melchthal. Hedvig. Gemmy. Ægnens Beboere (som ledsage de tre Brudepar).

Hedvig.
Ingen Sky dunkler Himlens Bue,
Men Solen i sin Pragt smiler ned fra det Blaa,
De ømme Hjerters Pagt at skue.
O, ærværdige Mand! før til Altret de gaae
Din Velsignelse over dem lyse Du maa!
Chor.
Paa eengang.
Skjøn er Naturen, Alt aander Glæde,
Opfyldt af Haab de for Altret træde,
Høit toner Sangen fra Venskabs Kjæde
Og Kirken aabner dem Lykkens Vei!
Arnold (sagte).
Dem venter Held — mig venter Smerte;
Hvad dem er Fryd, o, det har knust mit Hjerte —
Ak, Fred og Lykke jeg finder ei!

Melchthal (udstrækker sine Hænder over Brudeparrene, som knæle omkring ham).
(til Mændene).
O, lad Oldtidens Kraft ved Jer af Graven stige!
Bliv Fædrelandets Skjold!
Værer Helte, som ei vil vige,
Naar Schweiz i Farens Stund gaaer til Hævn imod Vold!
(til Qvinderne).
Og I over hvem jeg Himmelens Naade nedkalder,
I Eders kydske Barm slumrer en Fremtids Haab,
Giv Jer Kjærligheds Frugt Frihedens hellige Daab,
At den kjækt for Fædrelandet falder!
(Jagthornene nærme sig).
Tell.
Hør Geslers Tog!
Arnold (gaaer hemmelig bort).
Afsted!

Syvende Scene.

De Forrige (uden) Arnold.

Tell.
Som Mænd engang vi stod,
Nu som Træller for ham, vor Tyran, vi skal knæle,
Ved Foragt vil han qvæle
Den Dyd og Kraft som os besjele!
I Lænker han smedder vort Mod,
Hans Bødler udgyde vort Blod
Og paa vor Nakke har han sat sin Fod! —
Er Faderen alt Træl, hvad vorder da hans Søn?
Den Arv, han at give ham har,
Er Aaget, som kuet han bar!
Qvinder, skjenker Eders Mænd ikke Kjærligheds Løn,
Der er alt nok, som Lænker bære!
Hedvig.
Naar oprinder den store Dag,
Da I Jer væbne for Frihedens Sag?
Vil den ei komme snart?
Tell.
Kan være!
Men hvor gik Arnold hen?
Gemmy.
Ind i Skoven.
Tell (sagte).
Han mig flyer!
Jeg frygter for hans Færd, naar Vennens Blik han skyer.
Forklare sig han maa!
(til Hedvig).
Udbred Du Glæde blandt dem!
Hedvig.
Du opmuntrer til Glæde, naar Du selv venter Jammer?
Tell (sagte til hende).
Den skal skjule vor Daad! — Skjøndt alt Hævnens Fakkel flammer,
Maa Gesler troe, at her er Fredens Hjem;
Naar som et Lyn vi bryde frem,
Dem Fordærvelsen rammer!
(gaaer ind i Skoven).

Ottende Scene.

De Forrige (uden) Tell (straz efter) Leuthold.

Gemmy.
Dødbleg af Skræk en Hyrde mod os iler;
En Fare han flyer, den arme Mand.
Ruodi.
Hvad, den retskafne Leuthold! — I hans Blik Rædsel hviler.
Leuthold.
Staaer mig bi! staaer mig bi!
Hedvig.
Imod hvem?
Leuthold.
Vor Tyran!
Hedvig.
Hvorfor? — Saa forklar denne Gaade!
Leuthold.
O Gud; — for mig er ingen Naade!
Med Hævnens Raab har Skaren fulgt min Vei;
O frels mig, ellers undgaaer jeg den ei!
Melchthal.
Hvad har Du gjort?
Leuthold.
Kun min Pligt! — Af alle mine Kjære
En Datter jeg kun har, som min Trøst skulde være;
Hun vakte Landfogdens nedrige Lyst
Og hans Træl hende rev haanende fra mit Bryst!
Ha, Brødre, jeg er Fader! — See mit Barn mig berøvet?
Nei! med hans eget Sværd jeg hans Pande har kløvet!
Seer dette Blod — det er hans!!
Melchthal.
Som Fader Du handlede modigt;
Men Din Død er Dig vis, thi han hævner sig blodigt!
Leuthold.
Paa den modsatte Bred skal ei hans Hævn mig naae.
(til Ruodi).
Før mig derhen!
Ruodi.
Blinde Skjer den omgive;
Denne Strøm vil med Magt Baaden imod dem drive —
Nu at vove sig ud, var i Døden at gaae.
Leuthold.
O, naar i Dødens Time Du til Naaden Dig vender,
Skal mit Billede for Dig staae,
Du, som til Medynk ei kjender!

Niende Scene.

De Forrige. Tell.

Tell (idet han træder ind).

Arnold er ei at see — han gik til Geslers Skare!

Krigere (i det Fjerne).

Ha, Leuthold, frygt Din Død!

Leuthold.

O, Gud! frels Du mig af min Nød!

Tell.

Jeg hører, Dit Liv er i Fare.

Leuthold.

Ja, skjøndt mig ingen Brøde nager,
Er jeg forfulgt; som Dyret man mig jager,
Og jeg maa doe; thi paa den anden Bred
Et sikkert Skjul jeg kun at finde veed.

Tell (til Ruodi).

Du har Din Baad — nu vel, saa afsted!

Leuthold.

Han vil ei!
O, som vor Tyran, han ei røres ved Klager!

Tell.

En Nidding den, der siger nei!
Og da han frygter — saa kom, følg mig!

Krigerne (nærmere).

Du forgjeves for os Dig dølger;
Snart rammer Dig vor Hævn!

Tell (efter at have omfavnet sin Søn).

Nu afsted — De er nær!
Farvel!

Hedvig.

Det er Din Død!

Tell.

Forsynets Blik os følger!
Vel er Faren stor, men vor Styrmand —
(peger mod Himlen).
er der!!

(kaster sig i Baaden med Leuthold og støder fra Bredden.)

Tiende Scene.

Melchthal. Hedvig. Gemmy. Ruodi. Almue. (Derpaa) Rudolf og Krigere.

Finale.

Chor.

Evige Gud! vær deres Skjold!
Styrk Armens Kraft, knus Fjendens Skarer;
Kjølen gynge let over Farer,
Lad Friheds Søn seire mod Vold!

Rudolf.

Nu i vor Haand Skurken er givet!

Krigerne.

Nu i vor Haand Skurken er givet!

Rudolf.

Han bøde skal sin Daad med Livet!

Krigerne.

Han bøde skal sin Daad med Livet!

Chor.

Evige Gud! vær deres Skjold!
Styrk Armens Kraft, knus Fjendens Skarer;
Kjølen gynge let over Farer,
Lad Friheds Søn seire mod Vold!

Gemmy. Hedvig.

Nu er han frelst!

Rudolf.

Hvad seer jeg, o Harme!
Han kan ei naaes af Gjengjældelsens Arme!

Melchthal. Hedvig.

Jeg Herrens Naade her erkjender!

Rudolf.

Ha, Glæden med Nædsel jeg ender!
Det, Slaver, skal koste Jert Blod!

Melchthal. Gemmy.

Ha, i mit Hjerte Hadet brænder!
O, havde jeg Styrke som Mod!

Almuen.

Imod os hans Harme sig vender;
Den at undgaae!
Vi flygte maae!

Rudolf.

Bliv her! – der er een Vei til Naade:
Paa den, som frelste ham, hævnes jeg vil;
Nævn strax den Forræder! — her staaer Livet paa Spil!

På engang.

Hedvig. Gemmy.

O Gud! af Skræk de min { Mand / Fader } vil forraade!

Almuen.

Grumt han hævne sig vil;
Vi ei Døden undgaae!

Melchthal.

De forraade ham vil,
Dem hans Trudsler nedslaae!

Krigerne (som paa Rudolfs Vink omringe Hoben.)

Eders Liv staaer paa Spil;
Tør I fræk os modstaae?

På engang.

Hedvig. Gemmy. Qvinderne.

Hellige Jomfru! hør vor Klage!
Du paa hans Vei Helten ledsage!
Før Du ham over Bølgens Blaa,
Lad ei Tyrannens Arm ham naae!

Mændene.

Hellige Jomfru! hør vor Klage!
See Hævnens Sværd mod os de drage, —
O, frels os, lad det ei os naae,
Med Skræk Du vore Fjender slaae!

Melchthal.

Samme Sag vort Liv vi burde vie!
Mod Trudsler sætte vi Foragt!
Han turde handle, nu vi tør tie!

Almuen.

Han turde handle, nu vi tør tie!

Rudolf.

Ha, skjælv og nævn den Forræder!

Melchthal.

Siig vor Tyran: er her en Forræder,
Da har han selv ham til os bragt!

Rudolf

Ha! i Støvet, Orm, jeg Dig træder!
Grib ham, som tør trodse vor Magt.
Lad Sværd og Flammer
Uddrede Jammer;
Snart Skrækken lammer
Trællenes Mod!

Ha, hvis de true,
Lær dem at grue!
Vi Hævnens Lue
Slukke med Blod!
Du skal dø for vor Fod!

Gemmy.

Lad Skræk og Flammer
Udbrede Jammer;
Skrækken ei lammer
Schweizerens Mod!
Øre og Bue
Voldsmænd kan kue;
Snart skal vi skue
Jer for vor Fod!
Det skal hævnes med Blod!

Alle Krigere.

Lad Sværd og Flammer
Udbrede Jammer;
Snart Skrækken lammer
Trællenes Mod!
Ha, hvis de true,
Lær dem at grue!
Vi Hævnens Lue
Slukke med Blod!
De skal dø for vor Fod!

Alle Schweizere.

Lad Skræk og Flammer
Udbrede Jammer;
Skrækken ei lammer
Schweizerens Mod!
Øre og Bue
Voldsmænd kan kue!
Snart skal vi skue
Jer for vor Fod!
Det skal hævnes med Blod!

(Krigerne gribe Melchthal; Schweizerne gjøre Forsøg paa at befrie ham, men de ere vaabenløse; han bliver slæbt bort; de ville følge ham, da en tæt Række Hellebarder paa engang standser dem.

(Dækket falder).

Anden Act.

(Handlingen foregaaer paa Toppen af Rütli. Aften).

Første Scene.

Mathilde (alene).

Nu Jagten er forbi — til Borgen Toget drager
Og jeg — kan drømme her i Fred!
Mit Hjerte siger, han forfølger skjult mit Fjed —
Jeg bæver — hvis han mig opdager!
Ak, dybt i Hjertets skjulte Qval, jeg selv ei veed,
Hvad der gjør Dig saa sød, da Du min Ro forjager!
O, Arnold, Arnold! — er det Dig,
Landmandens Søn, af Aaget trykket,
En Helt, men uden Riddersmykket,
Der saa min Sjel fortryller, at Rædsel griber mig?
Ja, for mig selv jeg tilstaaer med Glæde og Smerte:
O, Arnold! Du vandt mit Hjerte!
Du mig fra Graven rev —
Lad Taknemlighed undskylde, Du dyrebar mig blev!

Cavatine.

Naar, stille Skov, Aft'nens funklende Stjerne
Gjennem Dit Bladehang mildt blinker ned,
Haabet jeg drømmende seer i det Fjerne —
O, i Dig finder Hjertet kun Fred!
Echos Røst med mig her
Siger, at Hans jeg er!

Anden Scene.

Mathilde. Arnold.

Arnold.

Ha, maaskee ved mit Komme strafværdig jeg bliver —
Mathilde! o fæld min Dom!
Det er Kjærlighed, som mig til Brøde henriver!

Mathilde.

Naar man Brøden har deelt, man gjerne den tilgiver, —
Arnold! jeg har vidst, Du kom!

Arnold.

Nu Medynk, ei Kjærlighed taler;
Dit ædle Hjerte blev rørt ved mine Qvaler!
Kun en Daare Du seer i mig —
Jeg ved min Elskov krænker Dig!
Ja, for mig har Livet kun Smerte!

Mathilde.

O, kunde Du læse i mit Hjerte!

Arnold.

Skee, hvad der vil! om der aabned sig
Nu en Grav for min Fod — Tvivlen jeg kjækt vil ende!
Jeg, den Kronedes Træl, tilbeder Dig, hans Fiende!
Stolt jeg tør sige: jeg vil kun formaae
Den sande Lykke Dig at skjenke;
Dog mellem os jeg seer en mægtig Fordom staae,
Der er mig saa forhadt som Trældommens Lænke.
Hvis jeg skal agte den, maae jeg Dit Die skye!
Mathilde, Du veed Alt — befal, at jeg skal flye,
Da mit Fædreneland og min Fader
Med tungt Farvel jeg for evig forlader,
Langt herfra, i et Slag, jeg vil ende mit Liv!
See, Dit Bud er mig Lov! — sig: skal jeg flye?

Mathilde.

Nei bliv!

Duet.

O, jeg kan ei dølge min Flamme,
Som begeistrer og ængster mig!
Selv om Døden os skulde ramme,
De skal mig ei rive fra Dig!

Arnold.

Du ei meer vil dølge den Flamme,
Som dit Die forraadte mig?
Nu vel, saa lad Døden mig ramme,
Men aldrig forlader jeg Dig! —
Dog overalt jeg seer kun Fare!
Ak, en Afgrund skiller os ad!

Mathilde.

O, Du maa kjækt Haabet bevare!
Snart kommer Duen med et Olieblad!

Arnold.

O, hvor blid! Du smelter mit Hjerte!
Du med mig i Døden vil gaae?
O, hvo kan Dig modstaae?
Vi seire maae!

Mathilde.

Jeg elsker Dig! — o, bort med Smerte!
Gjennem Kamp vi Lykken vil naae!
(begeistret).
Ud til Daad, hvor Blodbanret vaier!
Med Sværdet klov Din Trældoms Baand!
Vind Navn af Helt, vind Byrd ved Seier,
Tilkæmp Dig paa Valen min Haand!

Arnold.

Heltens Navn vel Ahner opveier —
Min Lykke hviler i min Haand!
Jeg gaaer til Kamp, og snart ved Seier
Helliggjør vor Kjærligheds Baand!

Mathilde.

Lad Krigsfaklens Flamme
Ved Dig paa Din Stamme
Nu udgyde Glands!
Du, kronet af Seiren,
Skal see mig i Leiren,
Smykt med Hymens Krands!

Arnold.

Nu Krigsfaklens Flamme
Ved mig paa min Stamme
Skal udgyde Glands!
Og, kronet af Seiren,
Jeg seer Dig i Leiren,
Smykt med Hymens Krands!

Haa eengang.

(Mathilde forlader ham, idet Tell og Walter Fürst komme.)

Tredie Scene.

Arnold. Tell. Walter Fürst.

Tell.

Da vi kom Du ei ene var.

Arnold.

Og saa?

Tell.

Et behageligt Møde vist afbrudt vi har!

Arnold.

Jeg spørger ikke Jer, hvorfor I kom!

Walter.

Kan hænde,
Meer end Nogen Du burde Grunden dertil kjende.

Tell.

O, hvad angaaer den ham, som forraader sit Land,
Som har hemmeligt solgt sig til Folkets Tyran?

Arnold.

Hvo siger det?

Tell.

Din Uro — dette natlige Møde!

Arnold.

Disse Ord — og af Dig!

Tell.

Af mig! O, Din Brøde
Alt jeg ahned igaar og jeg bæved for Dig.

Arnold.

At jeg elsker —

Walter.

O ti!

Arnold.

Men naar hun elsker mig?
Din Foragt —

Tell.

Er fortjent!

Arnold.

Du mig troer —?

Walter.

En Forræder!

Arnold.

Mathilde —

Tell.

Ved Landets Sorg sig glæder!

Walter.

Hun fødtes jo blandt dem, som os i Støvet træder.

Tell. Walter.

Og Du slaviſt og feig for hende knæle vil!

Arnold.

Ha, med hvad Ret tør I Eders Harme udgyde?

Tell.

Hvad Ret?! — En Ret, som Du ei kjender til,
Men kun den, som sit Fædrelands Lænker vil bryde.

Arnold.

O, nævn ikke Fædrelandet — det har alt seet sit Fald,
Som Du forgjæves dølger.
Her boer kun Had og Tvedragt, mørk Fortvivlen, bitter Qval,
Der er Trældommens rædsomme Følger!
Jeg drager bort herfra og lyder Ærens Kald!

Terzet.

Tell.

Naar Sværd og Flammer Dit Fædreland hærge
Og vi staae nær en Afgrunds Rand,
Drag Du, som Geslers Leiesvend, Dit Værge,
Gaa — kæmp og dø for vor Tyran!

Arnold.

Til Kamp! Du skal mit Mod ei dæmpe!
Til Seier! Hæder er Modets Løn!

Jeg kjæk en Laurbærkrands skal mig tilkæmpe,
Og Frihedspalmen ei som den er skjøn!

Walter.

Dit vilde Kampraab snart Gesler istemmer:
Alt en Olding han Døden gav,
Og dette Offer endnu ei Jorden gjemmer —
Du skjenke bør hans Been en Grav!

Arnold.

Gud! — knus dog ei mit Hjerte!
Hvad, en Olding er dræbt?

Walter.

Til Dit Fædrelands Smerte!

Arnold.

Hans Navn?

Walter.

Jeg vil fortie.

Tell.

Din Ahnelse har sagt Dig Alt.

Arnold.

Min Fader!!

Walter.

Ja, Din Fader, vor Melchthal! — en Mand i Ord og Aand!
O, han er falden for Bøddelens Haand!

Arnold.

Paa engang.
Han myrdet! — ha, Rædsel! — min Gud! min Gud! — o, Qvaler!
Mit Nag hans sidste Stund mig maler,
Jeg ham for mig truende seer!
Hans Blik Forbandelse udtaler —
Ingen Trøst mit Hjerte husvaler!
O Gud! o Gud! min Fader er ei meer!!

Tell. Walter.

Paa engang.
Kinden blegner — ham dræbe hans Qvaler!
Rædslen vildt i hans Aasyn sig maler!
Elskovs Trældom ei fængsler ham meer!
Ærens Røst blodig Hevn ham befaler —
Snart som Helt blandt os vi ham seer!
Nu med Schweiz han Tyrannen hader;
Han ei svigter det meer!
Snart fra Himlen hans ædle Fader
Dets Befrielse seer!

Arnold.

Saa er det sandt?

Walter.

Jeg saae ham falde.

Arnold.

Du?

Walter.

Jeg hørte ham Hævn over Gesler nedkalde.

Arnold.

O Gud! — hvad gjør jeg?

Tell.

Gjør Din Pligt!

Arnold.

Ha, jeg maa døe!

Tell.

Du maae leve!

Arnold.

Saa skal Gesler da synke for min Haand!
Vil til Altorf I med mig følge?

Tell.

Nei, for at ramme ham Du Din Harme maa dølge.

Walter.

Bliv og hævn paa eengang Din Fader, Dit Fædreland!

Arnold.

Saa sig, hvordan?

Tell.

Mens Nattens Mørke os omgiver
Her til Hævn eller Død et Forbund sluttet bliver.
Du vil see, at der her,
Skjøndt Tyrannen er nær,
Fremmyldre tappre Mænd, som ei frygte hans Sværd!
Alles Favn staaer Dig aaben!
I Plovens skarpe Jern de har Mordenglens Vaaben,
Som hævne skal det Blod, der flød, —
Løsenet er nu, Seier eller Død!

Arnold.

Paa eengang.
Løsenet er nu: Seier eller Død!
Frem Haand i Haand! høit Modet lue!
Til Frihedskamp med Sværd og Bue!
Min Fader hist vor Daad skal skue —
Han vil Hævn, men Taarer ei!
Han for sit Land har Døden fundet,
Hans Blod er for vor Frihed rundet,
En Martyrkrone har han vundet;
Og vi vil kjækt følge hans Vei!

Tell. Walter.

Paa eengang.
Løsenet er nu: Seier eller Død!
Frem Haand i Haand! høit Modet lue!
Til Frihedskamp med Sværd og Bue!
Din Fader hist vor Daad skal skue —
Skjenk ham Hævn, begræd ham ei!
Han for sit Land har Døden fundet,
Hans Blod er for vor Frihed rundet,
En Martyrkrone han har vundet,
Og vi vil kjækt følge hans Vei!

Tell

Gjennem de skovklædte Klofter forvirret Støien naaer herop.
Lytter til!

Arnold.

Lytter til!

Tell.

O stille!

Walter.

Nu lyde tunge Skridt nærved Bjergets Top!

Arnold.

Jeg hører Stemmer!

Tell.

Hvad er Ordet?

Fjerde Scene.

De Forrige. En Flok Sammensvorne.

De Kommende. (med dæmpet Stemme).

For Fædreland og Ære!

Tell.

Det er dem!

Arnold.
Hævnen kommer!
Tell. Walter. Arnold.
Guds Haand vil med os være!
Walter.
Under Hornenes Klang sig flere Kjække nærme der!
O, elskede Schweiz! Din Frelses Dag er nær!
(en anden Flok Sammensvorne kommer).
Tell
Hvilken Skare af Tappre! Brødre! vi seire maae!
Ei meer vi Aaget skal bære,
For Arne og Frihed vi slaae!
Guds Haand vil med os være!
(seer sig om i Kredsen).
Nu tre Cantoner her staae!
De Ankomne.
Du, Tell! os komme bød,
Og strax Dit Bud vi lød!
Ved Seier eller Død
Vi ende vil vor Jammer!
Tal nu! bryd med Vælde ud!
Dit Ord som Lynet rammer
og tænder Hævnens Flammer!
Du er vort Haab, næst Gud!
Tell.
Viis Jer værdig den Ætt fra hvem vi stamme ned!
De tre Cantoner ville
Vi væbne tyst og stille
Til Hævn for hvad vi leed.
Chor.
De tre Cantoner ville
Vi væbne tyst og stille
Til Hævn for hvad vi leed.
Tell.
Naar Baalenes Flammer vildt langs Søen paa Bjergene spille,
Siig: Er I da med mig?
Chor.
Du har vort Ord — med Dig!
Tell.
Rede at seire?
Chor.
Med Dig!
Tell.
Rede at døe?
Chor.
Med Dig!
Tell.
Kom og besegler da her med Eders Hænder
Den Pagt, som Gud alene kjender!
Chor.
Vi sværge ved vor lidte Qval,
Ved Fædres Been, ved Folkets Hæder,
Ved Frelsens Gud, ved Død og Fald:
I Støvet Geslers Magt vi træder!
Han segne skal!!
Hvis Nogen blandt os blev Forræder,
Forbandet Alt, ham Lykken gav!
Hans Slægt til vor Hævn ham forraade,
I Himlen finde han ei Naade
Og paa Jorden ei Grav!
Arnold.
Nu Dagen gryer!
Walter.
Til Kamp! Hærerens Vei er aaben!
Tell.
Ja, til Seier!
Walter.
Hvad Raab skal os forsamle?
Arnold.
Til Vaaben!
Tell. Walter.
Til Vaaben!
Alle.
Til Vaaben!
(Dækket falder).

Tredie Act.

(Et forfaldent Gavel med Udsigt til Geslers Borg).

Første Scene.

Arnold. Mathilde.

Mathilde.
Du kom, min Frelser og min Ven!
Du forgjæves ei lod mig bede —
Men — i Dit Blik er Vrede!
Dog — Du kom, og lykkalig jeg seer Dig igjen!
Arnold.
Ti! en skrækkelig Pligt kun mig fører herhen:
Mig kaldte Hævnen for min Fader!
Mathilde.
Hvordan? — Du vil —
Arnold.
Dræbe den, som jeg hader!
Jeg staaer ene, forladt af Alt!
Jeg frasiger mig, knust af min Smerte,
Haab om Lykke — ja, Dit Hjerte —
Mathilde.
Nei, det er Dit!
Arnold.
Min Fader faldt!
Hans skyldfrie Blod pletted en Bøddels Hænder!
Mathilde.
Gud!
Arnold.
Og veed Du, hvo denne Bøddel var?
Mathilde.
Evige Gud! jeg ham kjender?
Arnold.
Din Skræk det røbet har —
Ja, ham!
Mathilde.
Hvad, Gesler?!
Arie.
Hvert Glimt af Haab er da forsvundet —
Vi har kun Qval i Kjerlighed fundet;

Intet Held tilsmiler os meer!
Ja, min Ven, for hans Brøde
Vi maa smerteligt bøde:
Skrak og Nag vil Dig møde,
Naar Du mig for Dig seer!
Forgjæves vilde Din jeg være,
Om Alt end mod os væbned sig —
Sønlig Pligt og Mandens Ære
Lukke nu Dit Hjerte for mig!
Jeg bede maa for den Du hader;
Et Mord bervved Dig en Fader —
Og jeg tør ei nedkalde Hevn med Dig!
Ei lyder Trøstens Stemme,
Nei, brudt er nu vor Stav;
Men aldrig skal jeg glemme,
At Du mig Livet gav!

Arnold.

Hvo er det, man i Borgen priser
Med Sang og Raab?

Mathilde.

Sig Gesler viser.

Arnold.

Den sikkre Død han iler til!

Mathilde.

O ti! — ved en Fest han tilstede
Idag paa Torvet være vil —
O, viis dog ei
Dig paa hans Vei!
Der er Blodtørst i hans Glæde —
Fly, skal Din Død jeg ei begræde!

Arnold.

Jeg fly!

Mathilde.

O, jeg kan Dig ei følge!
Jeg maa min bittre Smerte dølge,
Hvor dybt den end mig bøier ned!
Men ei Dig min Tanke forlader,
Den skal omsvæve Dine Fjed,
Og skjøndt i min Slægt Du mig hader,
Følger Dig min Kjerlighed!

Arnold.

Ha ti! — De Toget nu tiltræde —
For Jublen kan jeg ei høre Dig;
Min Sorg til Spot den høver sig!

Mathilde.

O, hav Barmhjertighed med mig!
Fly, skal Din Død jeg ei begræde!

Arnold.

Jeg fly!

Mathilde.

Og jeg kan Dig ei følge;
Jeg maa min bittre Smerte dølge,
Hvor dybt den end mig bøier ned!
Men ei Dig min Tanke forlader,
Den skal omsvæve Dine Fjed,
Og skjøndt i min Slægt Du mig hader,
Følger Dig min Kjerlighed!
O, mindes —

Arnold.

Jeg mindes min Fader!

Paa engang.

Mathilde.

Dig, skjønne Haab, hvad end der skeer,
Jeg paa min Vei nu aldrig seer!
Farvel, min Ven! vi sees ei meer!

Arnold.

Dig, skjønne Haab, jeg ei gjenseer,
Hævnes jeg maa, hvad end der skeer!
Farvel, Mathilde! vi sees ei meer!

Anden Scene.

(Torvet i Altorf, smykket til Festlighed og med en Forhøining paa den ene Side for Landfogden og hans Følge. Ligeoverfor den staaer en Stang paa hvis Spids Geslers Hat er opsat. Hist og her Æble- og Lindetræer.)

Gesler. Rudolf. Geslers Følge. Krigere. Almue.

Mændene.

Lovet vor Keiser være!
Synger hans Priis og Ære!
Skjælver for Gesler, som hans Bud tolker her!
Ja, slaaer hans Vredes Torden
Den frække Trods til Jorden,
Vor Keisers Røst den er!

Qvinderne.

Syng til Mathildes Ære,
Hun, som Fredsengel steg herned;
O, Trøstens Aand hun vil os være!
Vi Magtens Lænker ydmygt bære,
Men tilbede Kjerlighed!

Gesler.

Tænker ei Jer Lænke at bryde;
Det hele Folk skal mit Bud adlyde,
Dets Villie udgaaer kun fra mig!
(peger paa Stangen).
See, Fyrstehatten jeg har baaret,
Til et Tegn paa min Høihed er kaaret;
For den Enhver skal bøie sig!

Mændene.

Lovet vor Keiser være o. s. v.

Qvinderne.

Syng til Mathildes Ære o. s. v.

(Almuen maa gaae gruppevis forbi Hatten og knæle for den.)

Gesler (paa Forhøiningen).

Et Aarhundrede svandt fra Tydsklands Keiser
Beskjærmelse naadigt Jer gav,
Og Habsburgs Banner end jeg reiser,
Hvis den oprørske Aand stiger op af sin Grav!
Jeg for vor Magt og Ret, beseglet af Seire,
Nu en Jubelfest holde vil.
I kaldte er hertil
For med Dands og i Fryd
Den høitideligt at feire!
Strax adlyd!

(Festlighederne begynde. Iblandt de forskjellige Dandsende ere ogsaa Tyrolere, af hvilke en ung Pige især udmærker sig ved sin lette Dands, som alene ledsages af følgende)

Tyrlersang.

Qvinder.

I yndig Dands til Hjemmets Qvad
Ah, ah — — — —

Du, sylphelet, henflagrer glad.
Ah, ah — — — —

Mænd.

Glædens Bringer,
Er det Vinger,
Som Du dølger,
Der Dig svinger,
Naar Du følger
Tonens Bølger
I vort Qvad?

Alle.

Til Fløitens Trille
I Aftnen den stille,
Som Du vi ville
Henhvirvle i Rad!

Qvinderne.

Tyrolersang.
Ah, ah —
Skal mangen Gang
Ah, ah —
I Echos Klang
Ah, ah —
Naae Bjergets Hang
Ah, ah —

Mænd.

Til Sorgløshed hengivet
Gjennem Livet
Du henflagrer glad,
Og Din rene skyldfri Lyst
Vækker Fryd i Alles Bryst!

(Under Festligheden knæle Alle for Hatten; i det samme træde Tell og Gemmy ind.)

Tredie Scene.

De Forrige. Tell. Gemmy.

Rudolf.

Du ei, Forvovne, bøier Dig?

Tell.

Et Folk, som bærer Trældoms Lænker,
Det Du Sligt kan byde — men mig?!
Nei, mit Hjerte oprører sig
Imod en Lov, som Æren krænker.

Rudolf.

Knæl, Forræder!

Schweizerne.

Han i Døden gaaer!
Sin Trods han med sit Liv maa bøde!

Rudolf (til Gesler).

Her en Mand at lyde afslaaer!

Gesler.

Hvad er den Dristiges Brøde?

Rudolf.

At for Dig opreist han staaer.

Tell.

Jeg opreist hædrer jordisk Vælde,
Naar den af Slaveriet dristigt os river ud;
Men — om det Livet skulde gjælde —
Jeg knæler kun for Gud!

Gesler.

Frække! jeg Din Trods skal kue!
Min Vredes skarpe Lyn vil lære Dig at grue,
Thi Død og Nødsel er paa dets Vei!

Tell.

Du raser, Du forbittres, men — jeg forstaaer Dig ei!

Gesler.

Hvad, Træl, tør Du frækt mig bestue!
Du skjælver ei, skjøndt Livet Du forbrød?

Tell.

Troer Du, jeg stod for Dig, dersom jeg frygted min Død?

Rudolf.

O, jeg seer af den Frækhed, hvormed han fremtræder,
Det er Tell, den Forræder,
Som hjalp Morderen Leuthold sin Straf at undgaae.

Gesler.

Saa grib ham strax! han falde maa!

Qvartet.

Afmagts Trods jeg hader,
Jeg knuse den lader!
Dit Blod Jorden bader
Før Morgenens Gry!
(til Rudolf.)
Lad ham ei min Hævn undflye!

Rudolf.

Skjælv for Folkets Fader,
Han Oprørsaand hader,
Hans Retfærd ei lader
Dig Din Straf undflye!

Tell.

Min Søn, før Din Fader
En Trældom, han hader,
For Frihed forlader,
Du herfra maa fly!

Gemmy.

Jeg ei Dig forlader!
Frygt mit Hjerte hader;
Jeg dør med min Fader,
Men kan ikke fly!

Gesler.

Modet ham forlader;
Han Døden vil fly!

Rudolf.

Hans Mod ham forlader;
Grib an! lad ham ei undfly!

Krigerne.

Geslers Magt han hader;
Grib an! lad ham ei undfly!

Paa ny engang.

(Tell overvældes af Krigerne som fratage ham Bue og Pilekogger).

Tell (hemmeligt til Gemmy).

Jil til Din Moder — Du adlyder!
Tænd paa Bjergene Baal, Da frembryder
De tre Cantoner til Kamp mod Tyrannen paany!

Gesler (standser Gemmy som vil gaae).

Du bliver!
(ved sig selv med et Blik paa Tell.)
O, hans Smhed mig Hævnens Vei oplader!
(høit.)
Et Svar mig, Dumdristige, giv!
Er det Din Søn?

Tell.

Den Eneste.

Gesler.
Vil Du frelse hans Liv?
Tell.
Hvad — hans Liv? — Hans? Hvad er hans Brøde?
Gesler.
At hans Fader
Bød mig Trods og Foragt, at jeg blodigt Dig hader!
Tell.
Jeg kun trodsede Dig og jeg kun straffes bør!
Gesler.
Og jeg straffer ei ham, hvis min Villie Du gjør.
Jeg veed, Dit sikkre Skud Enhvers Beundring vækker —
(tager et Æble af et Træ; til Rudolf, pegende paa Stangen).
Dette Æble Du hist paa Drengens Hoved lægger —
(til Tell.)
Du gjennemborer det med et eneste Skud —
Hvis ei — skal han falde med Dig!
Tell.
Store Gud!
Gesler.
Lyd mit Bud!
Tell.
Ha, Du Afgrundens Aand! — paa min Søn — vilde Qvaler —
Hvad? En Fader Du frækt befaler —?
Nei, den Synd var for stor?
Gesler.
Vær nu Mand!
Tell.
O, Du har intet Barn! — Der er en Gud, Tyran!!
Gesler.
En Hersker.
Tell
Han straffe kan!
Gesler.
Bestem Dig strax! — vil Du skyde?
Tell.
Jeg ikke kan!
Gesler (til Rudolf, pegende paa Gemmy).
Lad hans Blod da flyde!
Tell.
Hold inde! — Ja, Du har knust mit Mod! — Denne Byrde jeg kan ei bære;
For at frelse min Gemmy jeg vil mig vanære!
See, Gesler! jeg ligger bedende her for Din Fod!
(kaster sig for Geslers Fødder.)
Gesler.
Paa Knæ? — Og for Frihed Du gløder?
Paa Knæ, Du djerve Skytte? Paa Knæ for mig?
Et Ord har knust Dig? Dit Hjerte bløder?
Tell (reiser sig).
Dengang med Ret, Din bittre Haan mig møder!
Thi det er Skjendsel at knæle for Dig?
Gemmy.
Husk, Fader, fast Dit Die sigter!
Tell.
Møder det Dit, mig Buen svigter!
Gemmy.
Giv mig Din Haand! — Slaaer ei mit Hjerte trygt?
For Din Pil har Din Søn ei Frygt!
Finale.
Tell.
Dit rene Blik opflammer Modets Lue —
Modtag mit Kys, men ei til et Farvel!
Din Tillid gav mig Kraft, Din Uskyld spaaer mig Held!
Nu ingen Svaghed, jeg vil ei grue!
Træl! giv mig min Bue!
Nu er jeg atter Wilhelm Tell!
(Rudolf giver Tell Buen og Koggeret, som han ryster ud paa Jorden. Han vælger een af Pilene og skjuler ubemærket en anden under sine Klæder.)
Gesler.
Binder Drengen da fast!
(I dette Øieblik forlader en af Mathildes Pager Skuepladsen og iler hurtigt op mod Borgen.)
Gemmy
Binde mig?! — Ha, hvis I voved!
Nei, nei, lad mig fri gaae Dødens Vei!
Jeg venter Pilen kjæk; jeg rokker ei mit Hoved!
For Faders Skud jeg blegner ei!
Schweizerne.
Hvad! Uskylds Mod, en Faders Smerte
Ei formilde Voldsmandens Hjerte;
Gemmy (som seer Faderen prøve Buen).
Nu Dristighed, Fader!
Tell.
Søde Røst!
Og mig til Din Morder nedrig Hævn udkaarer!
Jeg kan ei see Dig, Gemmy, for min Smertes Taarer —
Min Søn, lad mig Dig trykke sidste Gang til mit Bryst.
(Gesler giver et tilladende Vink og Gemmy gaaer hen til sin Fader.)
Fold Dine Hænder — opløft Dit Die, og knæl for den algode Gud!
Beed fromt til ham og vent roligt mit Skud;
Din Uskyld skjenker mig Naade for den Høie!
O, rør Dig ikke; vær stærk ved Din Tro!
For alle Jordens, ja Himmelens Goder,
Jeg ei dræbte mit Barn! — bevar derfor Din Ro;
Thi bæved Du, min Søn — o, Gemmy! tænk paa Din Moder!
Husk, hun venter os begge To!
(Gemmy iler hurtigt hen paa sin Plads foran Stangen. Tell gjennemløber hele Kredsen med et mørkt Øiekast. Da hans Blik falder paa Gesler, griber han til det Sted, hvorpaa han har skjult den anden Pil, endelig tager han Sigte, skyder, og Æblet er forsvundet fra Drengens Hoved.)

Schweizerne.
O Glæde! vort Haab blev ei skuffet!
Gemmy.
O Fader!
Tell.
Gud!
Gesler.
Hvad, har han Æblet truffet?
Schweizerne.
Ja han har Æblet truffet
Og Frihed er hans Løn!
Gesler.
Ha, fordømt!
Schweizerne.
Hvilket Skud!
Gemmy.
Din Gemmy lever, Fader!
(til Forsamlingen)
Troer I, at Wilhelm Tell kunde dræbe sin Søn?!
Tell.
Var det en Drøm? — Mig al min Kraft forlader!
O, er det Dig, mit Barn? Jeg af Glæde forgaaer!
Gemmy (aabner hans Vams).
Hjælp! see, min Fader blegner!
Gesler.
Ha, det Hævn mig ei skjenker!
(seer den skjulte Pil, som falder paa Jorden.)
Hvad seer jeg?
Tell.
Gemmy! o, frelst Du for mit Die staaer!
Gesler.
For hvem var denne Pil bestemt?
Tell.
Den var for Dig!
Gesler.
Skjælv!
Tell (trykker sin Søn op til sig).
Frygt Du nu mig!
Gesler.
Ha, Rudolf! læg ham i Lænker!
Gemmy.
Ha, min Fader!
Tell.
Min Søn!
Schweizerne.
Naade!
Gesler.
Nei, han dør!

Fjerde Scene.

De Forrige. Mathilde.

Mathilde (som er traadt ind).
Tyran!
Vaa
I Dit Blik Lynet flammer,
Men hans Søn det ei rammer;
Han beskyttes af mig!
Gemmy (til Mathilde).
See og føl Du vor Jammer;
Stands hans Hævn før den rammer,
Jeg kun haaber paa Dig!
Gesler
Strax ei Døden Dig rammer,
Nei, ved Marter og Jammer
Jeg kun hævnes paa Dig!
Rudolf og Krigerne (til Gesler).
Hvis nu Døden ham rammer,
Du til Hævn dem opflammer,
Og den vendes mod Dig!
Tell (til Mathilde).
O, hvis Døden mig rammer,
Kun een Bøn jeg fremstammer:
Før min Gemmy med Dig!
Schweizerne.
Han maa dø! Skræk og Jammer!
Naar Dig, Tell, Døden rammer,
Schweiz vil aldrig reise sig!
Gesler.
Slaver ei Gesler skrække!
Flyer for min Vrede, Frække!
Eller han er et Lig!
Enhver.
(Han trækker sin Dolk; et Øieblikks Forfærdelse udbreder sig over Almuen).
Krigerne.
De staae forsagte og stille!
Gesler.
Min Hævn de frygte ville!
Schweizerne (med dæmpet Stemme).
Vi os tause og stille
Til Hævn berede ville!
Tell (med Tordenrøst, idet han rusker sine Lænker).
Vær forbandet Tyran!!
Gemmy.
Nu Hævnens Dag frembryder!
Vær forbandet Tyran!
Rudolf.
Ha, Oprørsskriget lyder!
(til Gesler.)
Nu, saa vær da Tyran!
Mathilde.
O, fly dette Land!
Vær ei Folkets Tyran!
Schweizerne (nærme sig mere og mere opbidsede).
Nu Folket Lænken bryder;
Du ei knuse det kan!
Gesler.
Hvis ei mit Bud I adlyder,
Vee Jer, da falder han!
Ha, nu er jeg Tyran!
Schweizerne (rasende).
Ned med Dig, Tyran!
Paa een
Mathilde. Gemmy. Tell.
Nu Folket Lænken bryder,
Du ei knuse det kan!
Krigerne.
Ha, Oprørsskriget lyder!
Vel, han er Jer Tyran!
Rudolf.
See, Harmen vildt frembryder!
Vee os! vi ei mere knuse den kan!

Gang. Krigerne.
Leve Gesler! leve Jer Tyran!
Almuen (paa Torvet, paa Tagene og i Træerne)
Ned med Gesler! ned med vor Tyran!

(Dækket falder).

Fjerde Act.

(Egn ved Vierwaldstättersøen, hvis Bølger brydes voldsomt mod de mange Klippestykker, som rage op af den. Tykke Uveirsskyer hvile over Baggrunden. Paa den ene Side staaer Tells Huus, seet fra en anden Side end i første Act; paa den anden Side et fremspringende Klippestykke. I det Fjerne stimtes gjennem Skyerne høie Bjergtinder).

Første Scene.

Hedvig. Schweizerinder.

Chor.

Gaa ei bort! Dine Kræfter svinder!
Hører Du ei, Fjenden er der?

Hedvig.

Jeg til Gesler maa — hvor han er!

Chor.

Ak! Du hos den grusomme finder
Kun Død!

Hedvig.

Den er mit Ønske! — o, for mig er den skjøn
Nu, da min Mand er dræbt, da jeg har ingen Søn!

Anden Scene.

De Forrige. Mathilde. Gemmy. Mathildes Pager og Følge.

Gemmy (udenfor).

Moder!

Hedvig.

O Himmel! — jeg troer hans Røst at høre!

Gemmy.

Moder!

Hedvig.

Bedrog mit Øre?

(Gemmy kommer med Mathilde).

Nei, det er ham; — det er mit Barn! Tak, o Gud! —
Men min Mand — Din Fader? — Traf ham Dødens Bud?

Gemmy.

Du seer ham snart, befriet fra uværdige Lænker?
Thi Prindsessen ham naadigt Beskyttelse skjænker!

Hedvig.

Ædle Fyrstinde! hvad, Du tænker
Ham af sit Fængsel at rive ud?

Terzet.

Mathilde.

Jeg fører til Dit Bryst igjen en elsket Søn,
Et Barn af Kraft og Alder,
Men stor, naar Faren kalder.
Med Haab jeg Dig forlader,
Thi sødt det ahner mig,
At snart hans ømme Fader,
Vil frelst omfavne Dig!

Hedvig. Gemmy.

Naar Fredens Aand med os Du i Din fromme Bøn
Den Evige paakalder,
Snart Tyranniet falder!
Den Trøst, Du efterlader,
Med Mod besjeler mig —
O gid vi med vor Fader
Kan snart velsigne Dig!

Gemmy.

Gesler i sin Baad min Fader over Søen fører,
Og Stormen Bølgerne oprører!
Hvis Fader strander! — Moder, gaa! kald Hjælp til Bredden hid!
Jeg, som han bød, et Varselsbaal vil tænde,
Og paa hver Bjergtop snart et Frihedsalters Ild skal brænde —
Nu, Moder, kalder Gemmy sit Fædreland til Strid!

(iler ud).

Mathilde. Hedvig.

Bevar os Gud i denne Farens Tid!

(De gaae til den anden Side.)

(Uveiret bryder ud med Voldsomhed. Fra den ene Side sees Lysningen af det Baal, Gemmy har tændt; lidt efter sees Blus paa Bjergtoppene i det Fjerne. Baaden, hvori Gesler, hans Krigere og Tell ere, nærmer sig gjennem Brændingen. Tell gjør et dristigt Spring og kommer paa Land, men støder derpaa med Foden Baaden ud i Bølgerne).

Tredie Scene.

Tell. Gesler. Krigerne (paa Søen; strax efter) Gemmy.

Tell.

Ha, mit Liv jeg frelste — og Baaden strander!
Gesler! mig Himlen stod bi!
Jeg ved Din Død nu mit Schweiz skal befrie!

(Tell vil ile ind i Huset, men moder Gemmy, som kaster den brændende Stav, han har i Haanden, ud i Bølgerne og styrter om Faderens Hals. Da han hører Geslers Stemme, river han sig hurtigt los af Faderens Arme, iler ind i Huset og henter Bue og Pile, som han rækker Tell, der imidlertid er stegen op paa Klippestykket).

Krigerne (fra Baaden).

Du flyer, men frygt vor Hævn! ha, Tell, vi Dig forbander!

Gesler (opreist i Baaden).

Ha, vee Dig, naar jeg lander!
Jeg tager grusom Hævn!

Tell (skyder).

Tag Din Død
Først af min Haand!

Gesler.
Ha! — jeg falder! — det var Tell, som skjød!
(Han synker ned i Bølgerne; Baaden kastes ud i Brændingerne og forsvinder. Uveiret ophører, Skyerne adskilles og Solen bryder frem).

Fjerde Scene.

De Forrige. Walter og Schweizerne (strømme til; siden) Hedvig. Mathilde og Arnold

Schweizerne.
Voldsmanden faldt! Seiren er vundet!
Tell.
O, Hedvig!
Hedvig.
O, min Wilhelm!
Tell (veger ud imod Søen).
Han kun sin Løn har fundet!
(seer sig om).
Naturen oplives paany!
Friske Luft!
Hedvig.
Det er Frihedens Gry!
Gemmy.
See, Alpetindens Taager vige!
Arnold (kommer).
Overalt vore Fjender flye!
For Seiren Jubelhymner stige!
Tell.
Besynger fromt den milde Fred!
Alle.
O hulde Frihed, svæv herned!
Udbred blandt os igjen Dit Rige!
(Dækket falder).

Kjøbenhavn.
Forlagt af F. H. Schubothes Boghandel.
Trykt i Græbes Bogtrykkeri.

297
270
280
116
943

147
139
277
613